

انتخابات و انتظار از دکتر پزشکيان

گوروش احمدی

دیپلمات پیشین

با توجه به فهرست کاندیداهای تأیید صلاحیت شده، مسئله انتخابات در ایران بار دیگر به صدر بحث‌های نخبگان سیاسی و مردم رسیده است. تردیدی نیست که مردم در چند دهه اخیر درک و درایت فوق‌العاده‌ای در مواجهه با ادوار انتخاباتی مختلف نشان داده و همواره انتظار داشته‌اند که متناسب با شرکت گسترده در انتخابات، به‌ویژه از ۷۶ تا ۹۶، شاهد منشا اثرشدن انتخابات باشند. اکثریت بزرگ مردم تردیدی باقی نگذاشته‌اند که ترجیح قطعی‌شان انجام تحولات و تغییرات لازم به روشی مسالمت‌آمیز و از طریق صندوق رای است. اکنون با توجه به تأیید صلاحیت یک نامزد اصلاح‌طلب، سؤال این است که آیا می‌توان همچنان انتظار و توقع از نامزد پیروز در انتخابات را به امور صرفاً اجرایی خُرد فروگاست و آن را به امور غیرسیاسی محدود کرد؟ انتخابات یکی از عناصر اصلی نوعی فلسفه سیاسی معتقد به اراده عمومی است که از قرن هجدهم به تدریج وارد حوزه نظر و عمل سیاسی در درون کشورها شده و مقبولیت جهانی یافته و حتی در نظام‌هایی نیز که بر فلسفه‌های سیاسی متفاوتی استوارند، رایج شده است. اگرچه انواع انتخاباتی با درجه‌های متفاوت از نظر آزادی، انصاف و اثرگذاری در کشورهای مختلف برگزار می‌شود، اما در یک چیز شک نیست و آن اینکه انتخابات بالذات یک امر سیاسی است؛ یعنی حتی اگر انتخاباتی به صورت غیرآزاد و غیرمنصفانه و بدون تأثیر بر روندهای سیاسی برگزار شود، باز هم نفس برگزاری چنین انتخاباتی خود نوعی بیانیه سیاسی از سوی نظام سیاسی برگزارکننده آن است. بنابراین انتخابات به عنوان یک امر سیاسی قرار است و باید متناسب با انتخاب مردم تکلیف دیدگاه‌ها و روندهای سیاسی را برای یک دوره معین روشن کند. دیدگاهی که به این ترتیب در رأس امور قرار می‌گیرد، قرار است سیاست‌های خود را از طریق یک بوروکراسی عقلانی بی‌طرف پیش ببرد. تمرکز انتخابات قرار نیست صرفاً بر مشکلات اداری، فنی، مدیریتی و اموری مانند تأمین ارزاق عمومی باشد. انتخابات اگر قرار باشد با سیاست‌های کلان کار نداشته باشد و صرفاً بر امور اجرایی خُرد متمرکز شود، قطعاً قادر به حل همین امور خُرد نیز نخواهد شد. چراکه این امور خُرد تنها در چارچوب دیدگاه‌ها و روندهای سیاسی کلان مناسب در سیاست داخلی و سیاست خارجی، قابل مدیریت است.

اگر امروز دواير اداري ما در «توزيع کارت امتحان نهایی دانش‌آموزان و توزیع انسولین» و مانند اینها هم مشکل دارند، کمتر ناشی از عملکرد رئیس‌جمهور و وزیر مربوطه است و بیشتر ریشه در غلبه سیاست‌های عام و نحوه ساماندهی کلان‌دستگاه‌های اداری بر مبنای دیدگاهی دارد که ترجیحاتش در اموری مانند تعهد و تخصص، ملاحظا با ارتقا در سلسله‌مراتب، سوءمدیریت مزمن، فساد... غلبه داشته است؛ دیدگاهی که اجازه شکل‌گیری یک بوروکراسی کارآمد در همه سطوح از کارمند جزو تا مدیران میانی و عالی اداری را بر مبنایی درست و عقلانی نداده است. به دیگر سخن، اگر قرار نباشد که انتخابات تکلیف دیدگاه‌های سیاسی را روشن کند، یک رئیس‌جمهور و یک کابینه قدرت مانور چندانی در داخل ساختارها و بوروکراسی شکل‌گرفته نخواهند داشت و عملکردشان می‌تواند از سوی بدنه و نهادهایی که دیدگاه‌های متفاوتی دارند، مختل و بی‌اثر شود. همچنین، اگر انتخابات را امری ذاتا سیاسی بدانیم، سخن‌گفتن از برگزاری انتخابات غیرسیاسی و غیرقطبی نیز آب در هاون کوبیدن است. هیچ انتخاباتی با حداقلی از آزادی را در هیچ کشوری نمی‌توان یافت که نهایتاً به تقابل دو قطب فروکاسته نشود. انتخابات پیش‌رو در صورتی می‌تواند نویدبخش تحولی باشد و منشا اثری شود که نامزدهای شرکت‌کننده طرح و برنامه‌های خود را برای تغییر دیدگاه‌هایی که منشا مشکلات بوده است، ارائه کنند. مشارکت بخش قابل توجهی از مردم در این انتخابات نیز موقوف به همین امر است. تردیدی نیست که مشارکت اقشار متوسط شهری، به‌ویژه جوانان، در ادوار انتخاباتی مختلف از ۷۶ تا ۹۶ و نقش این اقشار در به‌صحنه آوردن دیگران دلیل اصلی برگزاری پرشور انتخابات بوده است. اکنون، بعد از تحولات شش‌ساله اخیر، از جمله ناراضیاتی این اقشار از عملکرد دولت روحانی، تنها در صورتی می‌توان انتظار یک انتخابات پرشور را داشت که نامزدی که بالقوه مستعد جلب حمایت این اقشار متوسط شهری است، به‌طور واضح مردم را از سیاست‌های خود در همه حوزه‌ها به‌ویژه در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاست خارجی مطلع کند. چنین اقدامی نه‌تنها علی‌الاصول ضروری است، بلکه برای دکتر پزشکیان که پائنه آشیل اصلی‌شان میزان شرکت در انتخابات است، تعیین‌کننده پیروزی یا شکست ایشان نیز خواهد بود.

سه‌شنبه ۲۲ خرداد ۱۴۰۳
۴ ذی‌الحجه ۱۴۴۵
۱۱ ژوئن ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۸۵۳
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

شرق

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید: پیروزی چشمگیر ملونی در ایتالیا، ناکامی احزاب حاکم در فرانسه، آلمان و بلژیک • پاسخ سازمان خصوصی‌سازی به «شرق» • نه؛ محمدرضا گرای نمی‌تواند دیوید تیلور باشد

گفت‌وگویی «شرق» با فعالان و چهره‌های سیاسی درباره آینده مسعود پزشکیان در انتخابات ریاست‌جمهوری

مردی شبیه هیچ‌کس

جهانگیری: حمایت تام و تمام خود را از نامزد جبهه اصلاحات ایران اعلام می‌کنم

محمد شریعتمداری: اکنون مجال مجادله نیست تازه‌ام در خدمت ملک و ملت خواهم بود

جمله ظریف در فضای مجازی با عنوان «برای ایران» یکی از پربازدیدترین حمایت‌های مجازی از پزشکیان بود

یادداشت

انتخابات ریاست‌جمهوری، عدم توافق و بی‌آیندگی

عبدالکریم حسین‌زاده

نماینده‌مجلس

عموماً در توصیف کارکرد احزاب به دو نقش آنها توجه می‌شود؛ یکی تولید و تربیت نیروی سیاسی و دیگری تدوین برنامه مشخص و مدون برای اداره کشور، اما کمتر به این نکته توجه شده که کارویژه اصلی احزاب تنظیم‌بخشی به امر سیاسی و در نهایت تنظیم‌بخشی به جامعه از راه ایجاد «توافق» است. در واقع سازمان‌های سیاسی امکان تولید نیروی انسانی و تدوین برنامه نخواهند داشت مگر اینکه امکان ایجاد توافق بین گروهی از کنشگران را داشته باشند؛ توافقی که زمینه تقسیم نقش، مسئولیت و همکاری است. خلا نهادهای توافق‌ساز در سطوح مختلف، جامعه ایران را اندک‌اندک تبدیل به جزایری جداافتاده و بی‌ارتباط از هم کرده و این روند در حال پیشروی است. این خطری جدی است که توان ما برای توافق حتی در سطح نخبگان سیاسی، آن هم در شرایطی که هر کدام خطری جدی را احساس می‌کنند، از دست داده‌ایم؛ یعنی نخبه و کنشگر سیاسی ما که علی‌القاعده باید نسبت به ضروریات

یادداشت

از احساس تکلیف تا استیفای حق

صالح نقره‌کار

وکیل دادگستری

نامزدهایی که احساس تکلیف کرده و خود را واجد نقش در کارزار انتخابات ریاست‌جمهوری دانسته‌اند، در برابر یک پرسش مهم و کلیدی قرار دارند. اینکه چگونه می‌خواهند به عنوان شخصیتی که قرار است حقوق اساسی شهروندان باشد و مسئولیت اجرای قانون اساسی را طبق اصل ۱۱۱ این قانون بر عهده بگیرد، در مفاد سوگند اصل ۱۲۱ قانون اساسی وفادار مانده و «از آزادی و حرمت اشخاص و حقوقی که قانون اساسی برای ملت شناخته» تا پای جان حمایت کند؟ پاسخ واقع‌بینانه و در عین حال حق‌محورانه به این پرسش می‌تواند تعیین‌کننده باشد. کلمات پرسشی یا استفهامی برای روشن‌نگری به کار گرفته می‌شوند، طلب فهم از چیزی که نزد سؤال‌کننده، مجهول یا مشکوک است. سؤال اینکه چگونه و چطور می‌خواهند از حقوق اساسی و آزادی‌های بنیادین مردم ایران دفاع‌جانانه‌کنند؟ خود را از اکن‌همن مسندنشین خیابان شهید رئیسی (پاستورا) فرض کنند و بگویند به عنوان نهمین رئیس‌جمهوری ایران قرار است چه کنند که شاخص‌های ارتقای حقوق و آزادی‌های مردم وضع بهتری را نشان دهد؟ یا رها از رؤسای محترم‌جمهور پیشین شنیده شده ننوانسیم و نگذاشتند. این حق ما شهروندان است که پرسشگر باشیم و مطالبه کنیم مسندنشینان نسبت خود را با خیر عمومی و منافع همگانی ایرانیان تبیین کنند. بیامد و دلالت این پرسش تعیین‌کننده است. رئیس‌جمهور قرار است نماینده تک‌تک ایرانیان باشد. او «در برابر ملت ایران» قسم می‌خورد. یعنی مخاطب سوگند او یکان یکان از مردم هستند. از اقلیت‌ها تا قومیّت‌ها تا مخالف و موافق‌ها یعنی او به همه وامدار است. متعهد است. همه یعنی نه فقط حامیان یا وفاداران به فرانت رسمی حکمروایی بلکه هر کس که از او «ملت ایران» یاد می‌شود و پاسپورت ایرانی دارد. نسیان کلیدواژه «ملت ایران» ممکن است در بزنگاه‌های تصمیم، کار دست رئیس دولت دهد و او را از التزام به سوگند منحرف کند. رئیس‌جمهور قرار است طبق مفاد این سوگند خود را «وقف مردم» کند. قرار است «با پرهیز از خودکامگی همه استعداد و صلاحیت خویش را به کار گیرد» تا به‌روزی و رشد‌کشور در دوره مسئولیت او حقوق شود. در سخنرانی اغلب نامزدها به مسائل

رئیس قوه قضائیه خطاب به کاندیداهای انتخابات:

اصل اساسی، قائل‌شدن احترام

ویژه برای «قانون» است

برگزیده‌ها

گفت‌وگوی احمد غلامی با حسین واله و حسین هوشمند درباره کتاب «نظریه سیاسی در اسلام»

راه‌های ورود به دموکراسی

با پایان دولت سیزدهم طرح نهضت ملی مسکن به مقصد نرسید

شکست مسکن دولتی؟

گزارشی از وضعیت پروژه‌های عمرانی شهر تهران

سرانجام پل‌های لرزان پایتخت

شهرداری به مرخصی می‌رود

یاد

برای دکتر میلی منفرد و روح بزرگ چندساحتی‌اش یادداشتی از نفیسه زارع‌کهن

یادداشت

فراتر از یک انتخاب

حسین حقوقو

کارشناس اقتصادی

«اگر درکی عام از کرامت انسانی ایجاد نکنیم، محکوم به تحمل شکمشی تاریخی هستیم.»

«انجمن اقتصاد ایران» به‌تازگی در بیانیه‌ای ضمن برشمردن چالش‌های اساسی اقتصاد کشور و علل و ریشه‌های این بحران‌ها، توصیه‌هایی را به کاندیداهای ریاست‌جمهوری مطرح کرده است. نامزدهایی که در فاصله چند روز از انتشار این بیانیه، نام و نشان فکری‌شان مشخص شده و به نظر می‌رسد نسبت آن‌چنانی با گفتمان حاکم بر این متن ندارند (شاید به جز یکی از آنان یعنی پزشکیان آن‌هم تا حدودی به واسطه جریان سیاسی حامی او).

جناب آقای دکتر معظمی

تسلیت صمیمانه ما را در سوگ و فراق همسر عزیزتان پذیرا باشید.

برای جنابعالی و خانواده محترم از خداوند منان آرزوی صبر

و شکیبایی داریم.

حمید ر ضامن‌دی، رامین خسرو خاور، روزبه خسرو خاور، مهدی رحمانیان

انا لله وانا اليه راجعون

بانهایت تأسف وتأثر درگذشت جانسوز مرحومه مغفوره

حاجیه خانم پوراندخت حمیدی

(همسر مکرمه آقای دکتر منصور معظمی)

را به اطلاع می‌رسانیم. به همین مناسبت مراسم ترحیم و بزرگداشت سومین

روز درگذشت آن مرحومه روز چهارشنبه ۲۳ خرداد از ساعت ۱۵ تا ۱۶:۳۰

در مسجد نور واقع در میدان فاطمی برگزار خواهد شد.

حضور شما سروران گرامی باعث شادی روح آن مرحومه و موجب تسلی خاطر بازماندگان خواهد شد.

خانواده های معظمی، حمیدی، امامی همت لو، هو رآبادی و سایر بستگان